

**Положення з політики щодо захисту від сексуальної експлуатації,
жорстокого поводження та наруги в ГС «Українська мережа за права
дитини»**

Розділ 1: Загальні Положення

1.1. Це Положення з політики щодо захисту від сексуальної експлуатації, жорстокого поводження та наруги в ГС «Українська мережа за права дитини» (далі – Політика) базується на Конституції України, законах України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», Кримінальному кодексі України, Кодексі про адміністративні правопорушення України, Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, Протоколу ООН щодо протидії сексуальній експлуатації та наруги, Бюлетені Генерального секретаря ООН «Спеціальні заходи щодо захисту від сексуальної експлуатації і сексуальної наруги від 09.10.2003, Ключових принципів Цільової групи ООН з питань захисту від сексуальної експлуатації та наруги в умовах гуманітарних криз 2002 року.

1.2. В Положенні використовуються наступні визначення ключових понять:

Сексуальна наруга - Будь-яке фактичне зловживання чи спроба зловживання вразливим становищем, владою чи довірою з метою отримання послуг сексуального характеру, включаючи, але не обмежуючись, вчинення дій чи погроз вчиненням дій сексуального характеру проти статевої недоторканності у нерівних умовах чи в умовах примусу, із застосуванням сили (включно з безконтактною взаємодією та вчиненням діянь сексуальної експлуатації і наруги у кіберпросторі). Будь-які дії сексуального характеру з залученням неповнолітніх є сексуальною наругою.

Сексуальна експлуатація - Будь-яке фактичне зловживання чи спроба зловживання вразливим становищем, владою чи довірою з метою отримання вигоди (матеріальної, соціальної чи політичної) шляхом сексуальної експлуатації іншої особи.

Сексуальні домагання - Будь-які небажані дії сексуального характеру, виражені у вербальній чи фізичній формі, метою яких є приниження чи образа особи або ж створення такого ефекту чи будь-які інші дії сексуального характеру, що будуть сприйняті чи інтерпретовані аналогічно.

Обвинувачення в сексуальній експлуатації та нарузі - Інформування про вчинення діянь сексуальної експлуатації чи наруги, яке після проведення відповідної перевірки було визнано таким, що містить достатньо інформації для ініціації розслідування.

Уповноважені особи - Співробітники установи/структури, які здійснюють контроль, опрацьовують дані і мають доступ до інформації про будь-які порушення, а також несуть відповідальність за реєстрацію й подальшу обробку Заяв про дотримання стандартів етики та поведінки.

Бенефіціари - Фізичні особи, групи чи організації, які отримують відповідну вигоду, прямо чи опосередковано, у рамках реалізації проектів, програм чи заходів.

Дитина - Будь-яка особа віком до 18 років (незалежно від локальної/регіональної специфіки визначення віку досягнення повноліття).

Підозра - Причина виникнення тривоги або занепокоєння, що на певному етапі не є підкріпленими доказами і не визнані правдивими. У контексті сексуальної експлуатації та наруги - підозра та/або чутки, що персонал організації, програми чи місії причетний (у минулому чи зараз) до завдання шкоди.

Захист даних - Систематичне вжиття комплексу інституційних, технічних та організаційних заходів з метою захисту права на приватність у контексті збору, зберігання, використання та розкриття персональних даних.

Заходи дисциплінарного стягнення - Обмежувальні заходи (санкції), що застосовуються установою/організацією за результатами проведеного розслідування до особи, яка вчинила відповідне порушення, або були б застосовані у випадку, коли факт вчинення порушення був би підтверджений за результатами розслідування, завершеного після звільнення особи з цієї установи/організації.

Персонал - Всі співробітники, залучені до діяльності організації (оплачуваний персонал, волонтери, контрактні працівники, консультанти, та інші особи, які виконують відповідні функції від імені організації, незалежно від виду чи строку дії їхнього договору).

Партнер з імплементації (імплементуючий партнер) - Структура, яка підзвітна і несе відповідальність за забезпечення належного використання ресурсів, наданих Спілці, а також за імплементацію та керівництво означеної програми згідно робочого плану. Такими партнерами можуть бути (перелік не обмежується вказаними найменуваннями): члени Спілки, інші ГО, комерційні структури, фізичні особи-підприємці, консультанти.

Інформована згода - Добровільно надана учасником згода на використання інформації у вказаний спосіб. У випадку необхідності отримати інформовану згоду від дитини слід враховувати вікові особливості цієї категорії – необхідно отримати інформовану згоду також від одного з батьків чи опікуна дитини. Особи з інвалідністю можуть потребувати відповідної підтримки в процесі надання такої згоди з огляду на специфіку наявних порушень. В будь-якому випадку, навіть за умови отримання інформованої згоди, її в будь-який час можливо відкликати. Більш того, особа, яка відповідає за збір інформації, зобов'язана оцінити потенційні наслідки її використання для особистої безпеки надавача та інших залучених до процесу осіб, а також мінімізувати будь-який ризик, пов'язаний із завданням шкоди в результаті використання цієї інформації.

Первинна оцінка - Огляд отриманої інформації з метою визначення необхідності ініціації розслідування (чи достатніми є наведені факти для

висунення обвинувачення у вчиненні діянь сексуальної експлуатації та наруги) або збору додаткової інформації для прийняття відповідного рішення.

Розслідування - Аналітичний процес, що передбачає збір інформації для визначення факту порушення відповідної норми чинного законодавства і у випадку підтвердження порушення – притягнення винних осіб чи організацій до відповідальності.

Порушення - Сексуальна наруга, сексуальна експлуатація чи сексуальні домагання.

Повідомлення про обвинувачення - Письмове повідомлення, направлене відповідальною структурою визначеній стороні, з вказанням фактів, що є основою для винесення обвинувачення, та проханням до сторони надати свої коментарі. Зазвичай надсилається в процесі розслідування.

Повідомлення про потенційний інцидент, що включає сексуальну експлуатацію і наругу - Надана інформація (заявником чи іншою особою (джерелом) про поведінку, яка може містити ознаки порушення політики протидії СЕН та положень кодексу етики та поведінки, але потребує перевірки.

Суб'єкт повідомлення / розслідування - Особа, дії якої є об'єктом розслідування / повідомлення.

Обґрунтоване повідомлення - Під час розслідування було встановлено, що наявні достатні докази для встановлення факту вчинення діянь сексуальної експлуатації та наруги.

Необґрунтоване повідомлення - Наявних доказів було недостатньо для того, щоб завершити розслідування чи в процесі розслідування дійшли висновку, що доказів недостатньо для того, щоб встановити факт вчинення діянь сексуальної експлуатації та наруги, з низки причин – це не завжди означає, що обвинувачення було визнано неправдивим.

Політика абсолютної нетерпимості - Політика, що встановлює заборону на будь-які прояви сексуальної експлуатації та наруги з боку персоналу, включно з партнерами з імплементації, та визначає обов'язковим притягнення до відповідальності у випадку вчинення таких дій.

- 1.3. Всі форми сексуальної експлуатації та наруги є порушенням прав людини і зловживанням владою над людиною, яка перебуває у вразливій ситуації або підлеглому положенні. Сексуальна експлуатація та наруга (далі - СЕН) може призвести до тривалих, негативних наслідків для потерпілих. Крім того, прояви сексуальної експлуатації та наруги в організації підривають її репутацію і негативно впливають на можливість реалізації цілей та завдань організації.
- 1.4. Мета Політики – забезпечення з боку Співки усіх можливих заходів з попередження СЕН щодо бенефіціарів, співробітників та інших вразливих груп. Співка дотримується політики абсолютної нетерпимості щодо будь-яких проявів СЕН у своїй діяльності.
- 1.5. Політика визначає процедури, обов'язкові для дотримання персоналом Співки, які покликані попереджати СЕН та реагувати на можливі прояви СЕН по відношенню до бенефіціарів організації, інших співробітників та по відношенню до будь-яких представників вразливих груп населення у робочий та позаробочий час співробітників.

- 1.6. Політика є базовим документом, який визначає організаційні принципи та вимоги щодо запобігання сексуальної експлуатації і наруги (далі – СЕН), і має обов'язкову чинність для персоналу Спілки.
- 1.7. Весь персонал Спілки, бенефіціари, та інші категорії постраждалих від СЕН, пов'язані з безпосередньою діяльністю Спілки, мають рівні права на неупереджене розслідування та захист без дискримінації за будь-якою ознакою: віку, статі, національності, раси, сексуальної орієнтації, мови, соціального статусу, майнового стану, релігійних, політичних або інших переконань, стану здоров'я, інвалідності або будь яких інших ознак.
- 1.8. В рамках Політики Спілки зобов'язується створювати в організації атмосферу абсолютної нетерпимості до СЕН, роблячи акцент на профілактиці, інформуванні та навчанні серед персоналу та бенефіціарів, а також гарантує неупереджене розслідування у разі повідомлення про інцидент та притягнення до відповідальності відповідно внутрішніх правил організації та чинного законодавства, у разі підтвердженого обвинувачення в СЕН.
- 1.9. Ця політика є чинною для співробітників організації у робочий та позаробочий час, в тому числі під час подорожей, вихідних та відпусток.
- 1.10. Політика діє як на території організації та і за її межами.
- 1.11. Окрім співробітників, принципи даної Політики стосуються також будь-яких осіб, залучених до реалізації діяльності Спілки, в тому числі найманих осіб, представників членів Спілки, партнерських громадських організацій, донорських організацій та благодійників і меценатів, імплементуючих партнерів, отримувачів грантів від Спілки, підрядників, консультантів та волонтерів.
- 1.12. За реалізацію Політики несе відповідальність весь персонал Спілки, який ознайомився з положеннями Політики і підписав відповідну згоду.
- 1.13. Координує та відповідає за реалізацію політики Уповноважена особа, призначена наказом керівника Спілки.
- 1.14. Кінцеву відповідальність за впровадження Політики несе керівник Спілки, зазначений в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб України.
- 1.15. Ознайомлення та згода дотримуватись положень Політики засвідчується підписом форми згоди для кожного співробітника, експерта, консультанта, волонтера Спілки.
- 1.16. Підписана згода з боку співробітників зберігається в особовій справі.
- 1.17. Підписана згода з боку керівників кандидатів в члени Спілки та членів Спілки надається і зберігається разом з заявою на членство в Спілці.
- 1.18. Ця політика набуває чинності після затвердження Загальними зборами членів Спілки.
- 1.19. Дане Положення відкрито розміщується на інформаційному ресурсі Спілки.

2. Розділ 2. Механізм попередження СЕН

- 2.1. Беручи до уваги, що профілактика є необхідною частиною Політики, Спілка відповідально ставиться до відбору персоналу, а також реалізовує заходи з інформування та навчання персоналу, партнерів і бенефіціарів.

- 2.2. Спілка не залучає до роботи, партнерства, меценатства, волонтерської чи іншої діяльності осіб, які перебувають або перебували на профілактичному обліку кривдників у органах Національної поліції України; перебувають на обліку в психоневрологічному або наркологічному диспансері; перебували у місцях позбавлення волі або відбували альтернативні види покарань; були звільнені з попередніх місць роботи через прояви неетичної поведінки у відношенні до бенефіціарів або колег. Перевірка даних фактів є частиною процедури відбору персоналу Спілки.
- 2.3. Якщо такі факти не були встановлені під час відбору персоналу чи початку діяльності з партнерами, але стали відомими в процесі діяльності, Спілка за наявності встановлених фактів припиняє співробітництво за такими особами.
- 2.4. Спілка проводить просвітницьку роботу із запобігання і попередження СЕН з персоналом, бенефіціарами, імплементаційними партнерами, членами Спілки шляхом просвітницьких бесід, поширення інформаційних матеріалів та тематичних тренінгів.
- 2.5. При прийомі на роботу персонал знайомиться з Політикою і підписує інформовану згоду дотримуватись її положень.
- 2.6. В якості тренінгів з протидії СЕН Спілка може використовувати наявні сертифіковані програми, які пропонуються агенціями ООН та визнаними міжнародними організаціями, з якими Спілка має досвід партнерських стосунків, наприклад Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) та міжнародної мережі International Social Service (ISS).
- 2.7. Спілка інформує персонал, імплементаційних партнерів та членів Спілки про наявність механізмів подання повідомлень щодо можливих інцидентів СЕН.
- 2.8. При роботі з бенефіціарами Спілка інформує їх про існуючі механізми подання повідомлень про можливі інциденти, пов'язані з СЕН.
- 2.9. При роботі з імплементаційними партнерами, які контактують з бенефіціарами, Спілка також передбачає обов'язкові процедури інформування бенефіціарів про існуючі механізми подання повідомлень щодо можливих інцидентів СЕН.
- 2.10. При проведенні моніторингових заходів, уповноважені представники оцінюють інформованість бенефіціарів та імплементаційних партнерів щодо неприпустимості СЕН та наявності механізмів повідомлень.

3. Розділ 3. Відповідальність в разі порушення положень Політики.

- 3.1. Спілка застосовує санкції внаслідок доведених порушень положень цієї політики. Такими санкціями є розірвання трудового контракту за серйозні порушення, без виплати компенсації. Відповідні положення, які регулюють застосування санкцій, вносяться в усі трудові договори співробітників.
- 3.2. Спілка має право застосовувати контрактні санкції, зокрема розірвання договору гранту з імплементаційними партнерами, та розірвання договорів на надання послуг чи постачання товару з постачальниками. Відповідні

положення, які регулюють контрактні санкції, вносяться до всіх договорів з постачальниками послуг і товарів.

- 3.3. У разі доведених обвинувачень на адресу членів Спілки, Правління розглядає та приймає рішення про виключення таких членів зі складу Спілки. Відповідні положення, які регулюють санкції, вносяться до Стутуту Спілки та договорів про членство.
- 3.4. При відповіді на запити третіх сторін щодо причин звільнення співробітників чи розірвання стосунків з імплементуючими партнерами та іншими фізичними або юридичними особами, Спілка зобов'язується повідомляти про доведені факти порушень положень Політики.
- 3.5. При наявності обґрунтованої підозри про вчинення злочину проти статевої недоторканості або інших злочинів, відповідно до Кримінального кодексу України, Спілка повідомляє про встановлені факти відповідні правоохоронні органи.

4. Розділ 4. Процедура повідомлення та розгляду інцидентів та підозр щодо випадків сексуальної експлуатації та наруги

- 4.1. Повідомлення про інцидент або підозру СЕН може подавати персонал, бенефіціари або будь-які інші постраждалі від СЕН або свідки інциденту.
- 4.2. Якщо свідком порушень політики є співробітники Спілки, то їх обов'язком є негайно повідомити уповноважених осіб.
- 4.3. Повідомлення з боку співробітника має бути детальним та включати інформацію факти або підозри щодо випадку СЕН, інформацію про постраждалу особу, про порушника, та свідків.
- 4.4. Для уникнення ситуації конфлікту інтересів, якщо повідомлення стосується уповноваженої особи, Спілка призначає не менше двох уповноважених осіб, які приймають повідомлення.
- 4.5. Спілка створює, підтримує та поширює інформацію про наявність каналів прийому повідомлень: письмова скарга в Спілку, телефонний номер для повідомлень з годинами роботи, окрема електронна адреса.
- 4.6. Уповноважена особа на постійній основі перевіряє наявність повідомлень та фіксує в окремий журнал всі отримані повідомлення, в тому числі анонімні.
- 4.7. Журнал є документом суворої звітності і зберігається в сейфі організації.
- 4.8. Уповноважена особа здійснює первинну оцінку повідомлення та подає її результати керівнику Спілки.
- 4.9. У разі висновку первинної оцінки, що підозра є обґрунтованою, керівник Спілки наказує створити тимчасову комісію у складі не менше трьох осіб з адміністративного розслідування випадку.
- 4.10. В склад комісії з розслідування можуть входити керівник Спілки, представники секретаріату, окремі члени Правління, представники донорської організації, незалежні експерти. В комісію не можуть входити особи, яких стосується повідомлення. Якщо повідомлення стосується уповноваженої особи, вона відстороняється від виконання своїх обов'язків на час розслідування.

- 4.11. В рамках розслідування можуть проводитись необхідні для з'ясування обставин опитування осіб, які зробили повідомлення, постраждалих, свідків та суб'єктів розслідування. Залучені до опитування особи підписують інформовану згоду на участь у розслідуванні.
- 4.12. Особисті дані осіб, які звертаються з повідомленням і залучаються до розслідування розглядаються як строго конфіденційні.
- 4.13. Комісія аналізує отриману під час розслідування інформацію та готує висновки щодо підтвердження або непідтвердження фактів СЕН.
- 4.14. Розслідування може тривати строком до трьох місяців.
- 4.15. Висновки комісії з розслідування розглядаються на позачерговому засіданні Правління, яке приймає рішення щодо вжиття необхідних санкцій. Якщо повідомлення стосується члена Правління, ця особа відстороняється від розгляду справи та прийняття рішень.
- 4.16. Всі залучені до розгляду повідомлення особи підписують форму про нерозголошення подробиць, які можуть нашкодити постраждалій особі.
- 4.17. Уповноважена особа в рамках своїх повноважень надає постраждалій особі необхідну підтримку у формі інформації про доступні ресурси з безпеки, психологічної, юридичної, медичної та іншої необхідної допомоги.

5. Розділ 5. Реагування на випадки СЕН

- 5.1. Відповідно до висновків розслідування Правління приймає рішення з реагування на повідомлення.
- 5.2. Якщо повідомлення не є обгрунтованим та порушення політики не підтверджується, ніякі заходи не вживаються.
- 5.3. Якщо висновки розслідування вказують на докази порушень політики, або якщо сам суб'єкт розслідування визнає провину, співробітник звільняється.
- 5.4. Якщо висновки стосуються підтверджених випадків СЕН з членами Співки, Правління розглядає питання про припинення членства.
- 5.5. Якщо підтверджені випадки стосуються грантів з імплементуючими партнерами або комерційних контрактів, вони розриваються.
- 5.6. Якщо підтверджені випадки стосуються донорів, благодійників, меценатів, волонтерів та інших осіб, співпраця з ними припиняється.
- 5.7. Якщо у повідомленні є ознаки кримінального діяння, то воно направляється у відповідні правоохоронні органи, незалежно від висновків внутрішнього розслідування, але за умови наявності інформованої згоди від дорослої постраждалої особи.
- 5.8. Якщо повідомлення стосується дитини, негайно протягом доби повідомляється служба у справах дітей та правоохоронні органи, незалежно від результатів внутрішнього розслідування.